

BOEKROLLEN
IN DE OPENBARING

Kris Tavernier

Boekrollen in de Openbaring

Boeken die genoemd worden
in het boek Openbaring

Copyright © Kris Tavernier
Vormgeving: Jan Paul Spoor

Deze studies zijn eerder als artikelenreeks verschenen in het tijdschrift
'Het Zoeklicht'. Met toestemming overgenomen uit
'Het Zoeklicht', jaargang 87 en 88 (mei 2011-juli 2012).
Eindredactie van deze herziene editie: H. Bouter.

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden
vermenigvuldigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of
openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch of
mechanisch, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Inhoud

Voorwoord

1. Het boek Openbaring zelf

Twee zaligsprekingen13
Het Woord bewaren14
Voor dienstknechten16
Verzegel de woorden niet17
Voeg niets toe, neem niets af.18

2. De verzegelde boekrol

Een boek vol gebeurtenissen21
Zeven zegels22
Wie is waardig de boekrol te openen?24
De overwinning op Golgota25
De aanbedding van het Lam28
De vierentwintig oudsten29

3. Het geopende boekje

Focus op Israël33
Een bekende inhoud35
Een God van trouw36

4. De boeken bij de Grote Witte Troon

Een eeuwig voortbestaan37
Een rechterstoel38
Groten en kleinen39
De doden staan40
De Rechter40
Een rechtvaardig oordeel41
De genadetijd43
5. Het boek van het leven van het Lam	
Een boek met namen45
Het boek van het leven46
Onuitwisbare inkt47
Het boek van het leven van het Lam.49
Tot besluit	
De boeken als een oproep51
De boeken als een bron van aanbidding52
Geraadpleegde literatuur	

Voorwoord

In het boek Openbaring wordt er over verschillende boeken of boekrollen (Gr. 'biblion') gesproken. We kunnen daarbij vijf verschillende boeken onderscheiden. Het gaat om het boek Openbaring zelf, om een verzegelde boekrol, om een klein geopend boekje, om de boeken bij de Grote Witte Troon en om het boek van het leven. Elk boek heeft een eigen inhoud. En beste lezer, in één van die boeken staat ook uw naam!

1. Het boek Openbaring zelf

De eerste boekrol die genoemd wordt in het laatste bijbelboek is het boek Openbaring zelf. 'Wat u ziet, schrijf dat in een boek en zend het aan de zeven gemeenten' (Openb. 1:11), waarna vervolgens de zeven gemeenten worden opgesomd. Deze lagen allemaal in Klein-Azië, het westelijke deel van het huidige Turkije. Er waren nog wel meer gemeenten in de regio, o.a. in Troas (Hand. 16:8), Assus (Hand. 20:13-14), Miletus (Hand. 20:15), Kolosse en Hiërapolis (Hand. 4:13). Volgens oude bronnen (o.a. Ignatius) waren er zelfs nog meer gemeenten.

Twee zaligsprekingen

Op het moment dat Johannes de opdracht kreeg dit boek, het boek Openbaring, te schrijven, zag Hij de Heer Jezus als Rechter te midden van de genoemde gemeenten staan (Openb. 1:12-16, 20, 2:2). Dit visioen

dat Johannes ziet, is dan ook het eerste dat hij in zijn boek beschrijft. Maar dat is nog lang niet alles. Hij moest verder schrijven over wat hij zojuist had gezien, over wat is en wat daarna nog zal gebeuren (Openb. 1:19). Dit is een sleutelvers voor de indeling van het boek Openbaring. Het eerste deel gaat over dat wat Johannes gezien had, nl. het visioen van de Zoon des Mensen in hoofdstuk 1. Het tweede deel gaat over dat 'wat is', nl. de zeven gemeenten in hoofdstuk 2 en 3. Daarna breekt het derde deel aan over 'wat na dezen geschieden moet' (zie 4:1).

Het boek Openbaring kent dan ook een zeer rijke inhoud. En niet in het minst lezen we hier heel veel over de Heer Jezus Christus en Zijn heerlijkheid. Johannes schrijft dan ook: 'Gelukkig hij die leest en zij die de woorden van de profetie horen en die bewaren wat daarin geschreven staat' (Openb. 1:3). Het is de eerste van zeven zaligsprekingen (of gelukkig-prijzingen) die in het boek worden vermeld (Openb. 1:3; 14:13; 16:15; 19:9; 20:6; 22:7; 22:14). Eigenlijk wordt degene die zich bezig houdt met het boek Openbaring zelfs twee keer gelukkig geprezen. Twee van de zaligsprekingen gaan immers over hen die het boek ter harte nemen (Openb. 1:3; 22:7). Deze herhaling tekent het grote belang ervan.

Het Woord bewaren

Het gaat daarbij niet slechts om een nieuwsgierig kennis nemen van dat wat in het boek Openbaring staat. Er kennis van nemen vraagt om een reactie. De zaligspreking is voor hen die de inhoud van het boek Openbaring *bewaren*. Dat

betekent dat we het koesteren als een waardevolle schat. Immers, als Johannes de inhoud van zijn boek definieert als 'profetie', is dat niet in de eerste plaats omdat het voorzeggingen aangaande de toekomst bevat. Veeleer duidt hij daarmee allereerst aan dat het om woorden gaat die een goddelijke oorsprong kennen, zoals de profeten van het Oude Testament konden zeggen: 'zo zegt de Heer'. Het is een uitdrukkelijke opdracht die Johannes krijgt om het boek Openbaring te schrijven, en daardoor Gods gedachten aan mensen door te geven (vgl. Openb. 1:1).

Het bewaren dient niet ertoe om het als het ware op te bergen in een kluis, maar opdat het ook iets zou gaan uitwerken in ons leven. Toen de Heer Jezus Zijn discipelen uitzond, gaf Hij hun de opdracht de mensen te leren om alles te bewaren wat Hij geboden had (Matt. 28:19). Met dit 'bewaren' bedoelde de Heer Jezus heel wat meer dan alleen maar het onthouden van Zijn geboden. Geboden dienen om gehoorzaamd te worden, niet alleen maar om er kennis van te nemen. Dan zijn geboden zoveel als waardeloos. Het bewaren van de geboden van Jezus toont de liefde die er voor Hem is in ons hart. Jezus Zelf koppelt het bewaren van Zijn geboden en Zijn woord aan de liefde van ons hart. En dat tot drie keer toe, terwijl Hij met de discipelen sprak in de bovenzaal tijdens de avond voor Zijn sterven (Joh. 14:15, 21, 23-24). Het is niet gering wat Jezus vervolgens zegt! Zo iemand wordt geliefd door de Vader en door Jezus Zelf (vs. 21). En aan zo iemand wil de Heer Zich graag openbaren, en hij mag Hem kennen in Zijn heerlijkheid (vs. 21). En er is nog meer: de Vader en Jezus willen dan ook graag woning maken in het hart van die persoon (vs. 23). Of anders gezegd, daar

kunnen Zij zich thuis voelen. Net zoals wij later ook mogen thuishkomen in het Vaderhuis (Joh. 14:2-3).

Als wij het Woord van God bewaren in ons hart, dan moet dat ook een uitwerking hebben in de praktijk van ons leven. Of anders gezegd: de praktijk van ons leven bewijst of wij het Woord van God inderdaad bewaren in ons hart en het daar zijn werk laten doen. We hoeven niet noodzakelijk alles te begrijpen wat er in het boek Openbaring staat, om het toch ter harte te nemen. Maria begreep ook niet wat de jonge, twaalfjarige Jezus tegen haar zei in de tempel, maar toch bewaarde ze al Zijn woorden in haar hart (Luc. 2:49-51).

Voor dienstknechten

Het is bijzonder dat we het boek Openbaring hebben, waarin de Heer Jezus veel van Zijn heerlijkheid laat zien, waarin Hij ons zicht geeft op de vervulling van Gods raadsbesluiten en waarin Hij ons iets laat zien van de heerlijke zegen die Hij voor ons in petto heeft. Dat moet toch wel iets met ons doen! Zullen wij ons dan niet van harte als dienstknechten aanbieden aan Hem? Dit boek is immers bedoeld voor Zijn dienstknechten, zoals blijkt aan het begin en aan het einde van het boek (Openb. 1:1; 22:6, 9). Is Hij die het Middelpunt, de Hoofdpersoon van dit boek is, niet onze aanbedding waard? Zullen wij geen ernst maken met de praktijk van ons leven, en dat steeds meer in overeenstemming brengen met Zijn wil en wezen, Zijn karaktereigenschappen (Openb. 22:11)? Zoals Johannes het ook in zijn eerste brief verwoordt, als hij denkt aan wat de profetie moet uitwerken in ons leven: 'En

ieder die deze hoop op Hem heeft, reinigt zich zoals Hij rein is' (1 Joh. 3:3).

Verzegel de woorden niet

Johannes krijgt de opdracht de woorden van de profetie van dit boek niet te verzegelen. 'En hij zei tot mij: Verzegel de woorden van de profetie van dit boek niet, want de tijd is nabij' (Openb. 22:10). Ze moeten dus juist openbaar gemaakt worden. En er staat ook een motivatie bij: 'want de tijd is nabij'. Dat staat ook al in Openbaring 1:3; en we hebben hier dus weer te maken met een herhaling, zodat we er acht zouden op slaan. Daniël kreeg de opdracht zijn boek wel te verzegelen, en daarvoor was er een motivatie, nl. 'tot de eindtijd' (Dan. 12:4, 9). Maar met de eerste komst van Jezus is de eindtijd begonnen. Hij is geopenbaard in de volheid van de tijd (Gal. 4:4). De einden van de eeuwen zijn op ons gekomen, zegt Paulus (1 Kor. 10:11; vgl. Ef. 1:10).

Vandaag zijn we nog een heel stuk verder gevorderd in de eindtijd. Alle gelovigen vóór ons mochten leven in de verwachting van de wederkomst van Jezus Christus, en wij die vandaag leven nog des te meer. In het laatste hoofdstuk van het boek Openbaring klinkt drie keer de uitroep: 'Ik kom spoedig' (Openb. 22:7, 12, 20; vgl. vs. 6). In de Hebreeënbrieff lezen we wat dat met ons moet doen: 'Laten wij de belijdenis van de hoop onwankelbaar vasthouden (want Hij die beloofd heeft, is getrouw), en laten wij op elkaar acht geven tot aanvuring van liefde en goede werken; en laten wij onze eigen bijeenkomst niet verzuimen, zoals sommigen gewoon

zijn, maar elkaar vermanen *en dat zoveel te meer naarmate u de dag ziet naderen*' (Hebr. 10:23-25). Er worden hier slechts enkele zaken genoemd, maar we mogen het principe wel toepassen op heel ons leven (vgl. Openb. 22:11; 1 Joh. 3:3). Het verschil tussen de gelovigen vandaag en de gelovigen die ons voorgingen, is dat wij dichter bij het aanbreken van die dag leven!

Voeg niets toe, neem niets af

Het laatste wat het boek Openbaring over zichzelf zegt, is een waarschuwing: *'Ik betuig aan ieder die de woorden van de profetie van dit boek hoort: Als iemand aan deze dingen toevoegt, zal God hem de plagen toevoegen die in dit boek beschreven zijn; en als iemand van de woorden van het boek van deze profetie afneemt, zal God zijn deel afnemen van de boom van het leven en uit de heilige stad, van de dingen die in dit boek beschreven zijn'* (Openb. 22:18-19). Er mag niets toegevoegd worden aan dit boek en er mag ook niets van afgedaan worden. Opnieuw wordt de inhoud van het boek Openbaring 'profetie' genoemd. Zoals eerder gezegd, gaat het er dan allereerst om dat de inhoud van dit boek een goddelijke oorsprong kent. Het zijn woorden die door God Zelf gegeven zijn (Openb. 1:1), dat wordt hier nogmaals uitdrukkelijk geclaimd.

Het Woord van God verwerpen is zoveel als het verwerpen van God Zelf. Het zijn woorden die 'getrouw en waarachtig' zijn (Openb. 22:6). Deze gecombineerde uitdrukking 'getrouw en waarachtig' vinden we slechts drie keer terug in het Nieuwe

Testament, en wel steeds in het boek Openbaring (19:11; 21:5; 22:6). Het gaat daarbij om de Heer Jezus Christus Zelf en Zijn woorden. Er is immers niemand die ‘waarachtig en getrouw’ is zoals Hij, en van niemand zijn de woorden zo ‘waarachtig en getrouw’ als die van Hem. Wie heeft dan het recht om iets eraan toe te voegen, of iets ervan af te doen? Bij het eerste kunnen we denken aan de farizeeën, die er altijd maar regels en wetten bij verzonnen. Daardoor creëerden zij een vervormd beeld van Wie God is. Bij het tweede kunnen we denken aan de sadduceeën, die sommige dingen uit Gods Woord niet geloofden. Zo geloofden zij bijvoorbeeld niet in engelen en in de opstanding na de dood (Matt. 22:23; Marc. 12:18; Luc. 20:27; Hand. 23:8).

Dit principe geldt trouwens niet alleen voor het boek Openbaring, maar voor heel de Bijbel (vgl. Deut. 4:2; 12:32; Spr. 30:6). We hebben niet het recht het Woord van God naar onze hand te zetten, of er alleen maar dat uit te nemen wat ons bevalt (vgl. 2 Tim. 3:16 – ‘Alle Schrift ...’). In beide gevallen doen we afbreuk aan het kostbare Woord van God. We lezen het Woord van God, om de God van het Woord te ontmoeten.

2. De verzegelde boekrol

In Openbaring 5 vinden we een verzegelde boekrol, die zeven keer in dat hoofdstuk genoemd wordt: 'En ik zag op de rechterhand van Hem die op de troon zat een boek, van binnen en van achteren beschreven, met zeven zegels verzegeld' (Openb. 5:1).

Een boek vol gebeurtenissen

Ondertussen zijn we in het derde hoofddeel van het boek Openbaring aangekomen. Het eerste deel gaat over wat Johannes 'had gezien' (Openb. 1). Het tweede deel gaat over 'wat is' (Openb. 2 en 3). Daarna is het derde deel aangebroken over 'wat na dezen gebeuren moet' (4:1). In hoofdstuk vier van het boek Openbaring zien we dan eerst nog een hemels tafereel, nl. van de troon in de hemel. Dan, in hoofdstuk vijf, let Johannes erop dat er een boekrol ligt op de rechterhand van Hem die op de troon zit (5:1). Die boekrol heeft dus heel wat van doen met 'wat na dezen gebeuren moet'. Wanneer dan vanaf hoofdstuk zes de

boekrol wordt geopend, vinden er als gevolg daarvan allerlei gebeurtenissen plaats.

Wanneer we de gebeurtenissen die dan volgen in het boek Openbaring (hst. 6-18) lezen, lijkt het wel een totale chaos te worden. Het lijkt erop dat alles ontspoord en de situatie zo erg wordt dat die onbeheersbaar is. Daarom is het geruststellend dat de boekrol waarin al die gebeurtenissen beschreven staan, op de rechterhand van God ligt. De rechterhand van God is in de Joodse traditie het symbool van Zijn kracht: 'Uw rechterhand, HERE, heerlijk door kracht, uw rechterhand, HERE, verpletterde de vijand' (Ex. 15:6¹). Het is onmogelijk dat er een gebeurtenis plaatsvindt die God niet meer in de hand heeft. Dat geldt voor alles wat er nog te gebeuren staat in het boek Openbaring. Maar het geldt ook voor alles wat er in ons leven gebeurt. In Zijn hand, vol sterkte en kracht, zijn wij veilig.

Zeven zegels

De boekrol is verzegeld met zeven zegels. Sommigen denken dat alle zeven zegels moeten verbroken zijn, alvorens de boekrol open gerold kan worden. We krijgen echter veeleer de indruk dat alleen door het verbreken van een zegel een volgend stuk van de boekrol open gerold kan worden. Wanneer het eerste zegel wordt verbroken, kan het eerste stuk van de boekrol worden open gerold. Bij het verbreken van het tweede zegel een volgend stuk, enz. Er moet dus

1 Zie ook Ex. 15:12; Ps. 18:36; 20:7; 21:9; 44:3-4; 45:5; 78:54; 89:14; 108:7; Jes. 41:10; Klaagl. 2:3-4; Hab. 2:16; Luc. 1:51a.

steeds een zegel verbroken worden, alvorens een volgend deel van de boekrol kan worden afgerold.

Dan blijkt dat er onder het zevende zegel nog eens sprake is van zeven *bazuinen* (Openb. 8:1-2). Onder de zevende bazuin is er dan sprake van zeven *schalen* (Openb. 15:1; 16:1), die dus nog steeds onder het zevende zegel vallen. Deze zeven schalen zijn de zeven laatste plagen, waarmee de grimmigheid van God voleindigd wordt (Openb. 15:1). De zevende schaal brengt ons tot in Openbaring 16:17-21. Daar is sprake van het grote Babylon, waarover in hoofdstuk 17 en 18 meer details worden gegeven. Daarmee is de boekrol kennelijk helemaal open gerold. Daarna vangt de heerschappij van onze Heer Jezus Christus aan (Openb. 19-22).

Er staat dus heel wat geschreven in de boekrol met zijn zeven zegels, en niet in het minst vinden we er heel wat oordelen en plagen in terug. Deze dienen om de aarde te reinigen; dat is de weg die God met de aarde moet gaan om te komen tot de vervulling van Zijn raadsbesluiten. Het boek onthult dan ook heel wat nieuwe aspecten van Gods raadsbesluiten, die we nergens anders in de Bijbel vinden. Het boek bevat immers Gods gedachten met betrekking tot *heel* de aarde in de eindtijd. Want God geeft Zijn schepping en de mensen niet zomaar prijs aan de satan en de zonde! Hij zal er alles aan doen (en daarin zal Hij ook slagen), om de aarde voor Zich terug te winnen en onder de heerschappij van Zijn Zoon te brengen! Als straks de boekrol helemaal geopend is en de gebeurtenissen die erin beschreven staan hebben plaatsgevonden, dan is de aarde klaargemaakt voor

de regering van de Zoon des mensen. De boekrol bevat de weg die God moet gaan om al het goede dat Hij de aarde en de mensen heeft toebedacht ook te vervullen in overeenstemming met Zijn raadsbesluiten en Zijn hart: 'Wat geen oog heeft gezien en geen oor heeft gehoord en in geen mensenhart is opgekomen, wat God bereid heeft voor hen die Hem liefhebben' (1 Kor. 2:9).

Wie is waardig de boekrol te openen?

Maar de boekrol is nog verzegeld, en er moet iemand gevonden worden die waardig is om de boekrol te openen en de zegels te verbreken. Er wordt dus gevraagd naar iemand die de bevoegdheid heeft de boekrol te openen. De enige die waardig kan zijn om de boekrol te openen, is Degene die het eigendomsrecht op de aarde heeft (vgl. Ps. 2:8; Hebr. 1:2), en ook macht heeft om de inhoud van de boekrol te volbrengen. Hij kan dit grote werk voor God verrichten. Enkel de Losser van de erfenis komt in aanmerking. Volgens de Romeinse wet moest een testament met zeven zegels verzegeld zijn. De lofzang die volgt, is dan ook voor de Losser; en wel precies vanwege Zijn verlossingswerk (Openb. 5:9). Er wordt vanzelfsprekend slechts één Persoon gevonden, die waardig is de boekrol te nemen. Hij wordt aangeduid als 'de leeuw uit de stam van Juda', en 'de wortel [d.w.z. nazaat] van David' (Openb. 5:5).

Beide benamingen komen alleen hier in de Bijbel voor. De benaming 'leeuw uit de stam van Juda' voert ons echter terug naar de profetie van Jakob over Juda (Gen. 49:10).

Ook wordt er over de koningen van Israël gesproken als over leeuwen (vgl. Ezech. 19:1-9). De titel 'de leeuw uit de stam van Juda' mag dus best gezien worden als een Messiaanse titel, die duidt op de Koning van Israël. De benaming 'de wortel van David' vinden we nog eens in Openbaring 22:16, waar de Heer Jezus deze titel voor Zichzelf claimt. In het Oude Testament komen we deze benaming niet tegen. Wel mogen we naar aanleiding hiervan denken aan Jesaja 11:1, waar sprake is van een twijgje dat zal groeien uit de afgehouden stronk van Isaï, een loot uit zijn wortels (vgl. Jes. 11:10). Het gaat eveneens om een nazaat van David (Jes. 9:6). Paulus maakt de Messiaanse betekenis van Jesaja 11:1 duidelijk in Romeinen 15:12.

Jezus Christus heeft overwonnen om het boek en zijn zeven zegels te openen. Hij is de leeuw uit de stam van Juda, de wortel van David (Openb. 5:5)! De overwinning is al behaald, zo zegt één van de vierentwintig oudsten. In het Grieks geeft het werkwoord voor 'overwinnen' een totale overwinning weer, waarbij we mogen denken aan een overwinning die voor eens en voor altijd behaald is.

De overwinning op Golgota

Hoe heeft Hij dan overwonnen? We zouden nu verwachten een indrukwekkende leeuw te zien. Daarentegen zien we een Lam, en dan nog wel staande als geslacht (Openb. 5:6). Het beeld is hier dat van een lam, dat net de keel is doorgesneden overeenkomstig de oudtestamentische offerdienst. Zo'n beeld zouden we niet meteen verwachten om deze machtige

Persoon te karakteriseren. Toch wordt de Heer Jezus in het boek Openbaring negenentwintig keer gezien als het Lam. Johannes ziet dus in het bijzonder de Heer Jezus als Degene die de merktekenen van Zijn dood draagt! Het Lam ligt er echter niet als geslacht bij, het *staat* terwijl de tekenen van de slachting nog zichtbaar zijn. Maar Hij hangt nu niet meer aan het kruis en Hij is niet meer in het graf. Hij is opgestaan en Hij is verhoogd. Hij heeft de allerhoogste naam, want Hij is in het midden van de troon (vs. 6). Jezus werd niet overwonnen, maar Hij heeft Zelf overwonnen!

Op Golgota is de overwinning behaald. Daar heeft de satan weliswaar de hiel van de Heer Jezus vermorzeld en een einde gemaakt aan Zijn leven op aarde. Maar op datzelfde moment heeft de Heer Jezus de kop van de satan vermorzeld en een einde gemaakt aan zijn heerschappij (vgl. Gen. 3:14-15). Daar op Golgota's kruis riep Jezus uit: 'Het is volbracht!' (Joh. 19:30). Jezus overwon (vgl. Hebr. 2:14; 1 Joh. 3:8). 'Hij heeft de overheden en de machten ontwapend en openlijk tentoongesteld en door het kruis over hen getriomfeerd' (Kol. 2:15). Het Lam wordt dan ook gezien met zeven *horens*. Horens zijn een vaak voorkomend beeld van kracht in de Bijbel. Dat het Lam zeven horens heeft, duidt aan dat Hij alle macht heeft. Ook wordt het Lam voorgesteld met zeven *ogen*, wat duidt op Zijn alwetendheid, omdat Hij met deze ogen alles ziet op heel de aarde. Jezus Christus, die hier voorgesteld wordt als het geslachte Lam, is tegelijkertijd almachtig en alwetend!

Het is typerend dat we de Heer Jezus bij de verzegelde boekrol in twee verschillende hoedanigheden ontmoeten.

Eerst *horen* we over Hem als de leeuw uit de stam van Juda, de wortel van David. Dat is Zijn hoedanigheid als Koning, Degene die heersen zal. Maar daarna *zien* we Hem als het Lam, dat geslacht is. Dat is Zijn hoedanigheid als de Verlosser. Beide hoedanigheden zijn hier goed op hun plaats bij de openingsceremonie van de verzegelde boekrol. Want omdat Hij de Verlosser is, ook van de schepping, en omdat Hij de Koning is die heersen zal, is Hij waardig de boekrol te openen. De boekrol waarin geschreven staat hoe God de gevallen schepping zal terugwinnen, zal reinigen en onder de heerschappij van de Zoon des mensen zal brengen.

Toen Jezus de overwinning behaalde op het kruis, wat de wereld niet kon zien, riep Hij: 'Het is volbracht'. Wanneer Zijn overwinning zal zijn gemanifesteerd, wat de wereld wel zal zien, en Hij de raadsbesluiten van God ten uitvoer zal hebben gebracht, klinkt er een soortgelijke uitspraak uit Zijn mond: 'En Hij die op de troon zat, zei: Zie Ik maak alles nieuw. En Hij zei: schrijf, want deze woorden zijn getrouw en waarachtig. En Hij zei tot mij: *zij zijn gebeurd!*' (Openb. 21:5-6a). Het is dan ook het Lam van God, dat op grond van Zijn volbrachte werk op Golgota de zonde uit de hele kosmos zal wegdoen. Hij is 'het Lam van God, dat de zonde van de wereld wegneemt' (Joh. 1:29). Door het bloed van het Lam zal de hele schepping gereinigd en bevrijd worden, en delen in 'de vrijheid van de heerlijkheid van de kinderen van God' (Rom. 8:21). Dan zal ook de schepping verlost, bevrijd en gereinigd zijn van de zonde. In die zin lezen we in 1 Johannes 2:2: 'Hij is het zoenoffer voor onze zonden; *en niet voor onze zonden alleen, maar ook voor de hele wereld [kosmos]*'. Dit zal pas de volledige vervulling kennen wanneer alle dingen

met God verzoend zullen zijn. Dan zal ook de zonde als macht afgeschaft zijn. Het Lam dat overwonnen heeft, zal dat doen.

De aanbidding van het Lam

Een sterke engel stelde met luide stem de vraag: ‘Wie is waard het boek te openen en zijn zegels te verbreken?’ (Openb. 5:2). Het Lam, en niemand anders, is waardig om de boekrol te nemen uit de rechterhand van Hem die op de troon zit. Wat een prachtige gebeurtenis zien we hier! De reikwijdte, de waarde en de kracht van Zijn offerwerk blijkt uit dit tafereel! Wanneer het Lam de boekrol neemt (Openb. 5:7), klinkt er een drievoudige lofzang in de hemel: ‘U bent waard het boek te nemen en zijn zegels te openen; want U bent geslacht en hebt voor God gekocht met uw bloed’ (Openb. 5:9-10). In crescendo klinkt de aanbidding: ‘... en zij zeiden met luider stem: Het Lam dat geslacht is, is waard te ontvangen de kracht en rijkdom en wijsheid en sterkte en eer en heerlijkheid en lof’ (vs. 12). En een derde keer: ‘Hem die op de troon zit, en het Lam, zij de lof en de eer en de heerlijkheid en de macht tot in alle eeuwigheid’ (vs. 13).

Er zijn twee zaken die opvallen bij deze drievoudige aanbidding van het Lam. Ten eerste breidt de kring van aanbidder zich steeds uit. De eerste keer zijn het de vier levende wezens en de vierentwintig oudsten die aanbidden. De tweede keer komen er nog vele engelen bij. De derde keer wordt er gesproken over ‘elk schepsel dat in de hemel en op de aarde en onder de aarde en op de zee is, en alles wat daarin is’. Ten tweede is er steeds een kleine verandering

in de *inhoud* van de aanbedding. De eerste keer gaat het over het Lam, het werk dat Hij heeft volbracht, en over de begenadigden door dat werk. De tweede keer gaat het enkel over het Lam, waarbij er ook nog aandacht is voor het werk dat Hij volbracht heeft. De derde keer is er alleen nog maar aandacht voor de Persoon van het Lam, en wordt er niet meer gesproken over het werk dat Hij heeft volbracht. De aanbedding wordt daarmee steeds intiemer, waarbij het uiteindelijk alleen nog maar om Hemzelf gaat.

De vierentwintig oudsten

Bij dat plechtige gebeuren, waarbij het Lam de verzegelde boekrol ontvangt, zijn er ook verheerlijkte heiligen aanwezig. Er zijn bij deze hemelse gebeurtenis dus mensen aanwezig! We zien hen in de vierentwintig oudsten (Openb. 4:4, 10; 5:5, 6, 8, 11, 14). We moeten bij deze oudsten niet letterlijk aan vierentwintig personen denken, maar aan een veel groter gezelschap van mensen. Het is dan natuurlijk een belangrijke vraag, wie er door deze vierentwintig oudsten worden voorgesteld². Naar mijn overtuiging (en die van vele anderen) gaat het bij de vierentwintig oudsten zowel om de

2 Deze vraag is niet onbelangrijk, maar heeft implicaties voor heel de kijk op het boek Openbaring. Het heeft bijvoorbeeld invloed op de indeling van het boek Openbaring, de uitleg van Openbaring 2 en 3, de identificatie van de menigte die niemand tellen kan in Openbaring 7, en op de vraag waar we de opname dienen te plaatsen in het boek Openbaring. Immers als de gelovigen van de gemeente in de hemel aanwezig zijn bij het openen van de zegels, dan kunnen zij daarna niet op de aarde gezien worden.

oudtestamentische gelovigen als om de nieuwtestamentische gemeente. Het getal vierentwintig lijkt haast automatisch een verdeling in tweemaal twaalf in te houden: twaalf aartsvaders van Israël en twaalf apostelen (die elk representatief zijn voor een groep van gelovigen, resp. de oudtestamentische gelovigen en de gelovigen van de gemeente)³. Bovendien wordt er in Openbaring 20:4 enkel nog gesproken over de opstanding van degenen die gedood zijn tijdens de Grote Verdrukking. Het kan niet zo zijn dat de oudtestamentische gelovigen en de gelovigen van de gemeente geen deel zouden hebben aan deze opstanding, en bijgevolg nog steeds in het dodenrijk (weliswaar in het paradijs) zouden verblijven gedurende het duizendjarig Vrederijk van Christus. Bovendien zouden zij dan geen deel hebben aan de bruiloft van het Lam, die nog daarvóór plaatsvindt (Openb. 19:6-10), terwijl er goede bewijzen zijn dat de gemeente zélf de bruid is. Ook is er sprake van de genodigden, en wie anders zouden dat kunnen zijn dan de oudtestamentische gelovigen? Zeker zullen zij de wederkomst ook meemaken (Openb. 19:11vv.). Wat betreft de gemeente geeft het Nieuwe Testament ons het duidelijke getuigenis dat zij de Heer Jezus zal vergezellen bij Zijn wederkomst (zie o.a. Kol. 3:4; 2 Tess. 1:10).

3 Bij de vierentwintig oudsten gaat het beslist om de gelovigen van de gemeente, waarbij er dan nog verschil van mening kan bestaan ten aanzien van de oudtestamentische heiligen. Het getal 24 hoeft immers geen tweedeling in te houden in tweemaal 12, hoewel dat wel erg aannemelijk is. Het getal 24 kan ook uitsluitend verbonden worden met de vierentwintig priesterklassen uit 1 Kronieken 24 (zie verder in de tekst).

Bij de vierentwintig oudsten gaat het dan ook om zowel de gemeente als om de oudtestamentische gelovigen, die allen in een verheerlijkte toestand zijn gebracht. Volgens Hebrëë 11:40 komen beide groepen samen tot volmaaktheid, tot heerlijkheid. Vergelijk de witte klederen van de oudsten in Openbaring 4:4. Het is dan ook heel redelijk om hen samen in de vierentwintig oudsten te herkennen, én dus ook om de opname van de gemeente – in beeld – te zien in Openbaring 4:1. Johannes verlaat daar het aardse toneel en wordt naar de hemel overgeplaatst. Dat klopt met de uitleg dat het in Openbaring 2 en 3 om het tijdperk van de gemeente gaat (denk aan de indeling van het boek Openbaring: ‘wat ná dezen geschieden moet’ – Openbaring 1:19 – en merk dezelfde uitdrukking op in 4:1), en met het gegeven dat er vanaf Openbaring 4 nergens meer gesproken wordt over de gemeente alsof die op de aarde is.

Bij de vierentwintig oudsten gaat het zowel om de oudtestamentische gelovigen als om de gemeente. Zij zijn in een verheerlijkte toestand en hebben nu een volledig inzicht in de regeringswegen van God (vgl. Openb. 5:5; 7:13-17). De vierentwintig oudsten bevinden zich rondom de troon, en ze zitten ook zelf op tronen (Openb. 4:4). Zo worden zij gezien in een koninklijke hoedanigheid. En zij bevinden zich in de hemelse troonzaal, vanwaar de oordelen over de aarde uitgaan. De troon houdt verband met Gods regeringswegen over de aarde. Naast deze koninklijke hoedanigheid worden zij ook gezien in een priesterlijke hoedanigheid, waarbij zij aanbidders zijn (Openb. 4:10; 5:8-14; vgl. Openb. 11:16; 19:4). Het is dan ook belangwekkend dat er vierentwintig

oudsten zijn, waardoor er een parallel is met de vierentwintig priesterklassen in 1 Kronieken 24.

Wat betreft de gemeente komt dit overeen met wat Petrus in zijn eerste brief schrijft, namelijk dat de gelovigen van de gemeente een koninklijk priesterschap vormen (1 Petr. 2:9; vgl. vs. 5, Openb. 1:6). Het hoeft geen probleem te zijn dat de oudtestamentische gelovigen en de gelovigen van de gemeente samen als één groep van vierentwintig oudsten worden gezien. Het gaat immers niet om het Vaderhuis zoals in Johannes 14, maar om de troonzaal van God die te maken heeft met Gods regeringswegen. Daar hebben beide groepen van gelovigen mee van doen. Beide groepen zullen de Heer Jezus Christus ook vergezellen bij Zijn wederkomst. Ook in 1 Tessalonicenzen 4 wordt de opname in die context gezien (de 'dag van de Heer' is een centraal thema in de brieven aan de Tessalonicenzen).

Het zal een prachtig gebeuren zijn in de troonzaal van God, wanneer het Lam de boekrol krijgt toegereikt. En wat een bijzondere gedachte is het dat wij als gelovigen er dan bij zullen zijn, dat wij ons dan in de troonzaal van God zullen bevinden. Wij zijn daar geen toeschouwers die op een afstand staan, maar wij zijn intens betrokken bij het hele gebeuren. God heeft ons werkelijk heel wat meer toebedacht dan wat wij ooit aan verdiensten zouden kunnen hebben. Terecht klinkt de aanbidding in Openbaring 5, ook uit onze monden, voor het Lam dat alles heeft volbracht.

3. Het geopende boekje

‘En ik zag een andere sterke engel neerdalen uit de hemel, bekleed met een wolk, en de regenboog op zijn hoofd en zijn gezicht als de zon en zijn voeten als vuurzuilen; en hij had in zijn hand een geopend boekje’ (Openb. 10:1-2).

Focus op Israël

Tot dusver ging het in dit boek, en wel vanaf Openbaring 5, voornamelijk over Gods handelen met betrekking tot heel de aarde. Maar nadat ook dit geopende boekje is gezien in hoofdstuk 10, vindt er een opmerkelijke verandering van focus plaats in het boek Openbaring. Vanaf hoofdstuk 11 spitst het boek Openbaring zich meer toe op Israël en in het bijzonder op Jeruzalem. De aandacht wordt voortaan gericht op Israël, en dat wordt duidelijk doordat er uitdrukkelijk elementen voorkomen die met *Israël* te maken hebben. Het begint al meteen met de tempel en het altaar (Openb. 11:1), terwijl de voorhof van de heidenen niet moet worden opgemeten (vs. 2). Er is sprake van een

stad die vertreden wordt, en dat is onmiskenbaar Jeruzalem (vgl. Luc. 21:24). Er wordt een tijdsaanduiding gegeven van tweeënveertig maanden, wat alles te maken heeft met de profetie van Daniël over de zeventig jaarweken (Dan. 9). We lezen vervolgens over twee getuigen, die gekenmerkt worden door krachten zoals Elia en Mozes die bezaten (Openb. 11:6). Zij worden de twee 'olijfbomen' en de twee 'kandelaren' genoemd in vers 4 (vgl. Zach. 4:3, 11-14), en tevens 'profeten' in vers 10. Zij treden op en worden gedood in de stad, waar ook hun Heer, d.i. Jezus Christus, gekruisigd is (vs. 7-8). Ook hier gaat het om Jeruzalem.

Verderop lezen we over de ark van het verbond (vs. 19), wat met Israël te maken heeft. Dan lezen we in Openbaring 12 over de vrouw, die Israël voorstelt, en over de geboorte van haar Kind, de Christus. We horen over een oorlog in de hemel, waarbij de aartsengel Michaël strijd voert. Michaël is uitdrukkelijk de vorst van Israël in de tijd der heidenen, totdat Jezus Zelf als de Messias van Israël komt. Michaël wordt 'uw vorst' genoemd in Daniël 10:21. Hij is het die Israël terzijde staat (Dan. 12:1). Wanneer we in Openbaring 13 over twee beesten lezen, moeten we in gedachten houden dat deze op het toneel verschijnen om allereerst oorlog te voeren tegen het nageslacht van de vrouw, d.i. Israël, die gebaard heeft (Openb. 12:17). In Openbaring 14:1 lezen we over de berg Sion, en in de verzen 14-20 krijgen we het beeld van de tarwe- en de wijnoogst. Die verandering van focus blijkt dan ook te maken te hebben met het feit dat nu dit geopende boekje is gezien.

Een bekende inhoud

In Openbaring 5 zagen we een *verzegelde* boekrol, waarin heel wat nieuws over Gods raadsbesluiten werd bekendgemaakt. Nu, in Openbaring 10, is het een *geopend* boekje. Sommigen denken dat het hier om dezelfde boekrol gaat, die nu geopend is. Die gedachte gaat er mijns inziens aan voorbij dat de boekrol van Openbaring 5 nog *niet* helemaal open is. Het gedeelte van de zevende bazuin, en daarmee ook van de zeven schalen, is nog niet afgerold (Openb. 11:15, 15:1). Terwijl de gedachte van het geopende boekje toch is, dat de inhoud ervan geheel te kennen is.

Dit geopende boekje heeft dan ook te maken met Gods handelen en raadsbesluiten ten aanzien van Israël. En wat dat betreft, brengt het boek Openbaring niet echt iets nieuws aan het licht. In het oudtestamentische, profetische Woord staat dit alles eigenlijk al. Johannes krijgt dan ook de opdracht het boekje op te eten, en zodoende de inhoud ervan tot zich te nemen (vgl. Ezech. 2:8-3:3). Het boekje geeft hem een zoete smaak, maar evenzeer een bitter gevoel. De raadsbesluiten van God zijn zoet, maar bitter zijn de noodzakelijke wegen die naar de vervulling van die raadsbesluiten leiden. Die beide kanten zien we ook in de profetieën van het Oude Testament. Er wordt ons in het boek Openbaring niets verteld over de inhoud van het boekje, want dat is ook niet nodig. De inhoud van dit boekje is al geopenbaard door de profeten van het Oude Testament. Dat was niet het geval bij de verzegelde boekrol. Wat er bij het verbreken van elk zegel bekend werd gemaakt, bleek nieuw te zijn. Daar lezen we over oordelen over de aarde, die nergens anders in de Bijbel staan.

Een God van trouw

Door het zien van dit boekje mogen we weten dat God, naast het volvoeren van Zijn raadsbesluiten met betrekking tot de gehele aarde, nog steeds trouw blijft aan Zijn raadsbesluiten met betrekking tot Israël. Hij heeft beloften gedaan aan Zijn volk en aan de aartsvaders, en Hij zal die ook gestand doen. Het kleine boekje bewijst dan ook Gods trouw. Het kleine boekje vervangt niet de verzegelde boekrol van Openbaring 5, want die wordt nog steeds verder afgerold door het boek Openbaring heen. Maar het kleine boekje getuigt ervan dat God bij Zijn plannen met deze wereld óók Zijn plannen met Israël volvoert. Dat kan ook niet anders. Israël en de aarde staan in nauwe relatie met elkaar. Er kan geen zegen voor de aarde zijn, als er niet eerst zegen voor Israël is (vgl. Gen. 12:1-3).

Dat het boekje in Openbaring 10 als *klein* getypeerd wordt (in het Gr. staat in Openbaring 10:2, 9 het verkleinwoord 'biblaridion'), houdt verband met het kleine grondgebied van Israël, waarover het spreekt. Dat in contrast met de boekrol (Gr. 'biblion') van Openbaring 5, die we als groot ervaren, aangezien die over heel de aarde spreekt.

Onze God is een God van *trouw*, en dat is wel heel bijzonder. Dat is zo voor deze aarde, voor Gods volk Israël, en ook voor elke gelovige heel persoonlijk. 'Als wij ontrouw zijn – Hij blijft trouw, want Zichzelf kan Hij niet verloochenen' (2 Tim. 2:13). Het is door Zijn trouw dat Zijn goede raadsbesluiten, vol van zegen, niet teloor kunnen gaan!

4. De boeken bij de Grote Witte Troon

‘En ik zag de doden, de groten en de kleinen, voor de troon staan; en er werden boeken geopend. En een ander boek werd geopend, namelijk dat van het leven⁴. En de doden werden geoordeeld volgens wat er in de boeken geschreven was, naar hun werken’ (Openb. 20:12).

Een eeuwig voortbestaan

In deze boeken bij de Grote Witte Troon staan de namen én de werken van de mensen die de tweede dood tegemoet gaan (Openb. 20:15). De tweede dood is niet de lichamelijke dood, ook niet het ‘geestelijk dood’ zijn (vgl. Ef. 2:1, 4), maar het eeuwige verblijf in de poel van vuur (Openb. 20:14). Het is een ‘eeuwig verderf, ver van het aangezicht van de Heer en van de heerlijkheid van Zijn sterkte’ (2 Tess. 1:9). Verschrikkelijk is dat! Lezer, uw naam staat toch niet in

4 Over dit boek gaat het later in hoofdstuk 5.

een van deze boeken opgetekend?! Alle mensen hebben een eeuwige bestemming, zowel de gelovigen als de ongelovigen. Voor de gelovigen bestaat het eeuwige voortbestaan uit het eeuwige leven, voor de ongelovigen bestaat het uit de tweede dood. Het zou beter voor hen zijn geweest als zij geen eeuwige bestemming hadden gehad. Maar ieder mens is nu eenmaal een 'eeuwigheidswezen', sedert zijn ontstaan.

Een rechterstoel

Deze boeken hier worden geopend bij de Grote Witte Troon. We moeten hierbij aan een rechterstoel denken. In de rechtszaal die we nu te zien krijgen, is echter geen sprake van een *altaar*. Vanaf deze troon worden enkel en alleen *oordelen* uitgesproken, en *vonnissen* geveld. Er is geen altaar dat nog een uitweg zou kunnen bieden, er is geen ontkomen aan het oordeel. Voor deze oordeelstroon komen dan ook geen gelovigen te staan, maar enkel ongelovigen. En wel alle ongelovigen van alle tijden. De gelovigen die wel in de Heer gestorven zijn (vgl. Openb. 14:13; 1 Kor. 15:18), zijn dan reeds opgewekt om deel te hebben aan de zegenrijke regering van Christus in het duizendjarig Vrederijk. Zij hebben reeds *eerder* voor de rechterstoel van Christus gestaan (Rom. 14:10; 2 Kor. 5:10). Daar zijn hun *daden* wel geoordeeld, maar zelf hebben ze het er toch levend vanaf gebracht. Niet op grond van hun werken maar door genade, omdat zij tot geloof waren gekomen. Zij hebben deel aan 'de eerste opstanding', en hebben niets te vrezen van de tweede dood (Openb. 20:6). Maar wij lezen: 'De overigen van de doden werden niet levend voordat de duizend jaren voleindigd waren' (Openb.

20:5). Pas *na* de duizend jaren vinden we de ongelovige doden terug, ook zij die kort daarvoor nog meededen aan de laatste opstand van de satan (Openb. 20:7-10). Helaas staan ze dan voor deze Grote Witte Troon. Er is geen plaats waar zij zich zouden kunnen verstoppen om aan deze rechtszitting te ontkomen (Openb. 20:11, 13).

Groten en kleinen

Ook de status die zij hebben gehad tijdens hun dagen op aarde, helpt hen niet. Zowel de groten als de kleinen komen voor de troon te staan (vs. 12). In het boek Openbaring wordt zes keer gesproken over de groten en de kleinen. Steeds worden zij daarbij op dezelfde voet geplaatst wat betreft hun positie tegenover God. Zij blijken beiden onbekeerlijk, ondanks de plagen op de aarde (Openb. 6:15). Beiden nemen het merkteken van het beest aan (Openb. 13:16). Beiden scharen zich aan de kant van het beest en de valse profeet bij hun oorlog tegen God (Openb. 19:18). En zo komen zij ook beiden voor de Grote Witte Troon te staan. Het oordeel van God is immers onpartijdig, en naar waarheid (Rom. 2:2). De groten hebben niets om hen dan te redden, geen geld of macht of wat dan ook. De kleinen hebben niets om zich te verontschuldigen.

Ook onder de *gelovigen* zijn er groten en kleinen. Ook zij worden wat betreft hun houding tegenover God op dezelfde voet geplaatst. Aan beiden wordt loon toegezegd (Openb. 11:18; vgl. Ps. 115:13). Beiden behoren tot de gemeenschap van hen die God loven (Openb. 19:5). Maar wellicht nog

belangrijker dan dat: zij komen niet voor de Grote Witte Troon te staan. Niet omdat zij groot of klein geweest zijn op aarde, maar omdat zij de Heer vrezen.

De doden staan

Anticiperend op de eeuwige dood worden de mensen die voor de Grote Witte Troon komen te staan, reeds *doden* genoemd. Zij hebben de lichamelijke dood ondergaan en zijn ook geestelijk dood gebleken. Daarom hadden zij geen deel aan de eerste opstanding. Ook zij die tijdens het duizendjarig Vrederijk hebben geleefd, maar geestelijk dood waren, hebben het er niet levend vanaf gebracht (Openb. 20:9). Zij blijven nu niet in een doodse toestand, maar deze doden *staan* voor de Grote Witte Troon. Daar worden zij met twee zaken geconfronteerd. Ten eerste komen zij oog in oog te staan met hun Rechter. Ten tweede worden zij met hun neus op de inhoud van de boeken gedrukt en op de aard van hun boze werken.

De Rechter

De Rechter tegenover wie zij komen te staan, is niemand minder dan de Heer Jezus Christus Zelf. *Hem* heeft God aangewezen om rechtvaardig te oordelen (Hand. 17:31). Het hele oordeel is aan de Zoon gegeven, omdat Hij de Mensenzoon is (Joh. 5:22, 27). De Heer Jezus Christus is Degene die zal oordelen (zie Hand. 10:42; 2 Tim. 4:1; 1 Petr. 4:5). Het is werkelijk een schrijnend tafereel, dat we hier

zien. De Persoon door Wie deze doden behouden hadden kunnen worden (Hand. 4:12), is nu precies Degene die hun het eeuwig oordeel gaat aanzeggen. Degene die zij hadden moeten aannemen als hun Redder, is nu hun Rechter.

Zal Hij door hen gezien worden met de wonden van Zijn offerdood? Het offer dat Hij bracht uit liefde ook voor hen? Laten we goed beseffen dat ook Hijzelf niets liever had gewild dan dat deze doden zich hadden laten redden door Hem (vgl. 1 Tim. 2:3-4). Ook voor hen heeft Hij Zichzelf gegeven tot een losprijs, maar zij hebben zich niet willen laten verlossen. Ze hebben Hem veracht, ze hebben Hem niet als Heiland willen aannemen en hebben niet in Hem geloofd. En nu staan ze voor Hem. Ze ontmoeten Hem in een hoedanigheid die erg schrikwekkend is, zodanig dat zelfs de aarde en de hemel voor Zijn aangezicht wegvluchtten (Openb. 20:11). Zoals gezegd, is er voor hen geen ontkomen aan deze ontmoeting met hun Rechter. Het is werkelijk een heel triest tafereel dat hier plaatsvindt voor de Grote Witte Troon.

Een rechtvaardig oordeel

Het tweede waarmee ieder van deze doden wordt geconfronteerd, zijn de bladzijden in de boeken die over hen gaan (vgl. Dan. 7:10c). Het vonnis dat ieder te horen krijgt, wordt bepaald door dat wat er over hen in de boeken staat, dat zijn hun eigen werken (Openb. 20:12-13). Ook in de Joodse traditie is het een bekend gegeven, dat de daden van mensen genoteerd staan in de boeken van God (vgl. 2 Baruch 24:1-2). Dat geldt zowel voor de *ongelovigen*,

waarvan hun boze werken genoteerd staan, alsook van de *gelovigen*, waarvan hun goede werken genoteerd staan (1 Henoch 47:3). Vergelijk voor dit laatste ook het gedenboek in Maleachi 3:16.

Nu zij voor de Grote Witte Troon moeten verschijnen omdat zij niet hebben geloofd, worden ook hun daden onder de aandacht gebracht. De opgetekende werken bewijzen dat het een rechtvaardig oordeel is, dat over de ongelovigen wordt uitgesproken. Zij worden niet in onwetendheid geoordeeld, maar krijgen het bewijs dat het oordeel dat zij horen werkelijk rechtvaardig is. Want in plaats van tot bekering te komen in antwoord op Gods goedheid, hebben zij daarentegen een berg aan toorn verzameld: *'Of veracht u de rijkdom van zijn goedertierenheid en verdraagzaamheid en lankmoedigheid, zonder te weten dat de goedertierenheid van God u tot bekering leidt? Maar naar uw hardheid en onbekeerlijk hart hoopt u voor uzelf toorn op in de dag van de toorn en van de openbaring van het rechtvaardig oordeel van God, die ieder zal vergelden naar zijn werken'* (Rom. 2:4-5).

Als zij hadden geloofd in de Verlosser, dan waren deze bladzijden uit de boeken uitgewist. Dan hadden hun namen niet in deze boeken gestaan, maar in het boek van het leven (Openb. 20:15). Daarom moet voor de Grote Witte Troon ook het boek van het leven geopend worden (Openb. 20:12). Doordat zij zich niet hebben willen bekeren, staan hun namen echter *niet* in het boek van het leven. Maar nu staan hier wel hun werken zwart op wit in deze boeken. Hun werken staan opgetekend als de zichtbare bewijsstukken van de onbekeerlijkheid van hun hart. Dat zij voor deze troon

komen te staan, komt doordat zij niet hebben geloofd in de Verlosser. Het oordeel dat zij daar zullen krijgen, is dan in overeenstemming met de werken die zij gedaan hebben (vgl. Openb. 22:12)⁵. *Als de genade haar gang niet heeft kunnen gaan, dan moet de rechtvaardigheid zijn beloop hebben.*

De genadetijd

Het is nog de tijd van de genade. God wacht nog steeds, Hij oefent nog steeds geduld. 'De Heer vertraagt de belofte niet zoals sommigen het voor traagheid houden, maar Hij is lankmoedig over [ter wille van] u, daar Hij niet wil dat iemand verloren gaat, maar dat allen tot bekering komen' (2 Petr. 3:9). 'God dan verkondigt, met voorbijzien van de tijden van de onwetendheid, nu overal aan alle mensen dat zij zich moeten bekeren' (Hand. 17:30 HSV⁶). Laten wij daarom vol ijver instemmen met Paulus, door woorden en met daden: 'Nu wij dus deze vrees voor de Heer kennen, bewegen wij de mensen tot het geloof' (2 Kor. 5:11a HSV). 'Hoe zullen zij nu Hem aanroepen in Wie zij niet geloofd hebben? En hoe zullen zij geloven in Hem van Wie zij niet gehoord hebben? En hoe zullen zij horen zonder iemand die predikt? En hoe zullen zij prediken, als zij niet gezonden zijn?' Zoals geschreven staat: Hoe liefelijk zijn de voeten van hen

5 Voor de gelovigen geldt overigens hetzelfde principe. Dat zij gered worden, komt door het geloof in de Verlosser. Het loon dat zij zullen ontvangen wordt bepaald door de werken die zij hebben gedaan.

6 Herziene Statenvertaling 2010.

7 De gelovigen vandaag zijn echter gezonden, zoals uit talrijke bijbelteksten blijkt.

die vrede verkondigen, van hen die het goede verkondigen⁸
(Rom. 10:14).

8 Lett. 'evangeliseren' (zie Telos-voetnoot).

5. Het boek van het leven van het Lam

Het boek van het leven vormt de tegenhanger van de stapel boeken bij de Grote Witte Troon: 'En een ander boek werd geopend, namelijk dat van het leven' (Openb. 20:12).

Een boek met namen

In de boeken die geopend worden bij de Grote Witte Troon staan de namen en de werken van degenen die God niet wilden kennen en dienen. In het boek van het leven daarentegen staan de namen van hen die God wél toebehoren. Het boek van het leven geeft de indruk van een namenregister. Telkens wanneer we over dit boek lezen, gaat het immers om *namen* die erin geschreven staan. Zo vermeldt Paulus dat de namen van zijn medewerkers in het boek van het leven staan (Fil. 4:3). Ook Jezus Zelf verklaart dat de namen van de gelovigen opgetekend staan in de hemel (Luc. 10:20; vgl. Hebr. 12:23). De gedachte dat God een boek

heeft met de namen van de mensen die Hem toebehoren, is ook al in het Oude Testament aanwezig (vgl. Ex. 32:32-33; Ps. 69:29; Dan. 12:1-2°), waarbij we die boeken niet noodzakelijk allemaal met elkaar hoeven te vereenzelvigen.

Net zoals de stapel boeken wordt ook het boek van het leven geopend bij het oordeel voor de Grote Witte Troon (Openb. 20:12). Het neemt daar een cruciale plaats in: *‘En als iemand niet geschreven gevonden werd in het boek van het leven, werd hij geworpen in de poel van vuur’* (Openb. 20:15). Wanneer iemands naam niet kan worden gevonden in het boek van het leven, dan gaat die persoon de tweede dood tegemoet (vs. 14). Het boek van het leven wordt nagekeken en toont aan dat de namen van hen die voor de Grote Witte Troon staan, er niet in staan. Dan worden zij geoordeeld op grond van hun daden, die in de andere boeken staan. Maar iedereen van wie de naam wel in het boek van het leven staat, komt *niet* voor de Grote Witte Troon te staan, en hoeft die ook niet te vrezen. Lezer, uw naam staat toch in het boek van het leven?!

Het boek van het leven

Het boek van het leven gaat over het eeuwige *leven*, terwijl de boeken voor de Grote Witte Troon een eeuwigdurende tweede *dood* inhouden. In het boek van het leven staan de namen van alle mensen die het eeuwige leven met God mogen genieten. Het eeuwige leven is méér dan eeuwig

9 Het Hebr. woord ‘cepher’ dat in deze verzen wordt gebruikt, wordt ook gebruikt in Gen. 5:1, waar het vertaald is door ‘register’.

voortbestaan. Ten diepste houdt het eeuwigdurende kennis in van de Vader en de Heer Jezus Christus door een voortdurende gemeenschap (Joh. 17:3; 1 Joh. 1:2-4). Wat betreft de gelovigen van de gemeente, kunnen we ook alvast zeggen dat voor hen het Vaderhuis hun eeuwig deel is (Joh. 14:2-3).

Onuitwisbare inkt

In de antieke Griekse wereld bestond het gebruik dat de namen van de inwoners van een stad werden opgeschreven in een publiek register. Maar wanneer iemand een misdaad beging en daarvoor veroordeeld werd, verloor hij het burgerschap en werd zijn naam geschrapt uit het register. De gelovigen van Sardis, en via hen alle gelovigen, worden ervan verzekerd dat het er zo niet aan toegaat met betrekking tot het boek van het leven: *‘Wie overwint, die zal bekleed worden met witte klederen en Ik zal zijn naam geenszins uitwissen uit het boek van het leven, en Ik zal zijn naam belijden voor mijn Vader en voor zijn engelen’* (Openb. 3:5).

De groep die een belofte krijgt in Openbaring 2 en 3, zijn steeds de ware gelovigen. De ware gelovigen worden ervan verzekerd dat hun namen opgetekend blijven in het boek van het leven. Er is niemand die hun namen kan uitwissen, en de Heer belooft dat Hij het ook niet zal doen. In het Oude Testament lezen we wel over het uitwissen van namen (Ps. 69:29; vgl. Ex. 32:32-33), maar dan gaat het uitsluitend om namen van onrechtvaardigen, van ongelovigen. Het gaat in Openbaring 3:5 enkel om een positieve benadering, niet in

de trant van: ‘Pas maar op, of je naam wordt uitgewist’, maar in de zin van: ‘Wees gerust, je naam wordt niet uitgewist’. Het komt overeen met de gedachte die de Heer Jezus uitsprak tijdens Zijn leven op aarde, dat niemand van degenen die Hem toebehoren verloren gaat, maar daarentegen verzekerd mag zijn van het eeuwige leven (Joh. 5:24; 6:37, 39; 10:28-29). Wat is het een belangrijke gedachte dat onze namen niet kunnen worden uitgewist, en dat de Heer Jezus Zelf onze namen belijdt voor de Vader en voor de engelen!

Ook van de gelovigen tijdens de Grote Verdrukking en de heerschappij van het beest, wordt gezegd dat hun namen opgetekend staan in het boek van het leven (Openb. 13:8, 17:8). Het is belangwekkend, dat het daar de gedachte is dat zij *niet* zullen zwichten voor het beest. Zij zullen het beest niet aanbidden, dat doen de mensen die niet in het boek van het leven staan. Het zal een zware tijd zijn, waarbij er voor de gelovigen geen plaats is. Maar wat een geweldige belofte is het, dat aan hen – en aan alle gelovigen – het bijzondere genot wordt toegezegd van het Nieuwe Jeruzalem¹⁰ (Openb. 21:27). In die stad is er wel plaats voor hen, daarvan mogen ze verzekerd zijn. Daar zijn zij bij name gekend.

10 Weliswaar is er enig onderscheid tussen het aandeel hierin van de gemeente, de gelovigen van het Oude Testament, en de gelovigen die uit de Grote Verdrukking komen. Het valt echter buiten het bestek van deze studie om daar verder op in te gaan.

Het boek van het leven van het Lam

Het boek van het leven is het boek van het Lam (Openb. 13:8; 21:27). Dat kan ook helemaal niet anders. Hierin staan immers de namen van alle mensen die tot de verlostten behoren. De verlossing, de redding van mensen, is het resultaat van het volbrachte werk van het Lam en van niets anders. De gelovigen zijn verlost door kostbaar bloed, als van een vlekkeloos en onbesmet Lam, het bloed van Christus (1 Petr. 1:19). Ook voor de gelovigen van het Oude Testament geldt dat zij verlost zijn door het offer van het Lam, de Heer Jezus Christus. Het is onmogelijk dat het offer van een dier een mens zou kunnen redden (vgl. Hebr. 10:4). Die offers verwezen naar het offer van het Lam, dat eens tot redding van alle gelovigen zou worden geslacht. In het boek van het leven staan de namen van al die miljoenen, miljarden, mensen die gered zijn door het offerwerk van het Lam. Voor eeuwig is Hij onze dank en aanbidding waard!

Tot besluit

Elk van de boeken die genoemd worden in het boek Openbaring, vormt een oproep aan ons hart en tevens een bron van aanbedding. Want uiteindelijk gaat het in de Bijbel altijd om God en om de Persoon van de Heer Jezus Christus. Ook de vijf boeken in het boek Openbaring laten ons weer iets zien van de grootheid van onze God. En ook is het de bedoeling dat het Woord van God iets uitwerkt in ons leven.

De boeken als een oproep

Laten we de woorden van het boek Openbaring (en de gehele Bijbel) als een kostbare schat bewaren in ons hart en denken. Laten we het zijn vormend, reinigend en heiligend werk laten doen in de praktijk van ons leven.

Laten we Gods raadsbesluiten, zoals we die mogen ontdekken in de verzegelde boekrol, bewonderen en ook de wegen die Hij gevonden heeft om ze te volbrengen, waardoor Hij aan de mensen al het goede van Zijn hart zal aanbrengen.

Laten we dankbaar zijn voor Gods trouw aan Zijn schepping, aan Zijn uitverkoren volk Israëel en aan elke gelovige individueel. Voor Zijn trouw aan u en mij, want al te vaak toch zijn wijzelf ontrouw.

Laat de ernst van de boeken voor de Grote Witte Troon ons maken tot vurige getuigen van het evangelie ter wille van de mensen om ons heen. Zij hebben de boodschap van Gods redding broodnodig!

Laten we God ontzettend dankbaar zijn voor het feit dat onze namen met onuitwisbare inkt staan opgetekend in het boek van het leven van het Lam.

De boeken als een bron van aanbidding

Uiteindelijk gaat het in de Bijbel altijd om God en om de Persoon van de Heer Jezus Christus. Ook de vijf boeken in het boek Openbaring laten ons iets zien van de grootheid van onze God. Het is wel bijzonder dat het boek Openbaring over zichzelf spreekt, zoals op andere plaatsen de Bijbel over zichzelf spreekt. Onze God is de God van het Woord. Hij is de Auteur van een bijzonder Woord, het levende Woord, het eeuwige Woord der waarheid. Zijn Woord is als een kostbare schat, het is voedsel voor ons hart.

De verzegelde boekrol bevat Gods gedachten en raadsbesluiten voor de voleinding van deze eeuw. Onze God is de God van raadsbesluiten. Hij werkt, en wie zal het keren (vgl. Jes. 14:27)? 'Ik, die van den beginne de afloop verkondig en vanouds wat nog niet geschied is; die zeg: Mijn

raadsbesluit zal volbracht worden en Ik zal al mijn welbehagen doen' (Jes. 46:10). Op die God van raadsbesluiten mogen wij ons vertrouwen stellen, want Hij zal ze ook volbrengen (vgl. Num. 23:19).

Het kleine, geopende boekje laat ons een God van trouw zien. Hij blijft trouw aan Zichzelf, aan Zijn voornemens en Zijn beloften, aan Zijn liefde voor de mensen. Hoe dienen we God toch dankbaar te zijn voor zo'n trouw! Want ook al verdienen wij het niet, Zijn trouw jegens ons doet Hij in genade gestand.

De boeken voor de Grote Witte Troon laten ons een God van rechtvaardigheid zien. Het is een vreselijk tafereel dat we daar zien. Maar we zien hier wel dat God rechtvaardig is. Wat is het toch belangrijk dat er iemand is, die volmaakt rechtvaardig is. Denk u eens in dat er iemand zou zijn die almachtig is, maar niet rechtvaardig. Hoe vreselijk zou dat zijn! Maar onze God spreekt recht en Hij handelt in gerechtigheid. En daarvoor buigt uiteindelijk elk mens eerbiedig het hoofd.

Het boek van het leven toont ons de God van het leven. *Hij is het leven, Hij heeft het leven en Hij geeft het leven.* Het leven dat Hij geeft, is het eeuwige leven, want Christus Jezus heeft de dood overwonnen en onvergankelijk leven aan het licht gebracht (2 Tim. 1:10). Hoe heerlijk zal het zijn als de dood voor eeuwig en altijd wordt weggedaan (1 Kor. 15:26; Openb. 20:14).

Geraadpleegde literatuur

Coates C.A., *An Outline of Revelation*, Kingston Bible Trust, Lancing, Sussex, reprinted by Whitstable Litho Ltd., Kent, 1987.

Embregts J.W., *Geen uitstel meer*, Het Zoeklicht, Doorn, 2006.

Grant F.W., *The Numerical Bible, Hebrews to Revelation*, Loizeaux Brothers, Neptune, New Jersey, seventh printing 1978.

Morris Leon, *Revelation*, IVP Academic, Downers Grove, 1987.

Ouweneel W.J., *De Openbaring van Jezus Christus deel 1*, Medema, Vaassen, 1994.

Ouweneel W.J., *De Openbaring van Jezus Christus deel 2*, Medema, Vaassen, 1990.

Walvoord John F. & Zuck Roy B., *The Bible Knowledge Commentary, New Testament*, Cook Communications Ministries, Colorado, 2004.

Wilson Mark, in Zondervan Illustrated Bible Backgrounds Commentary Vol. 4, *Hebrews to Revelation* (General editor: Clinton E. Arnold), Zondervan, Grand Rapids, Michigan, 2002.

Wiersbe W., *Elk hoofdstuk apart*, Medema, Vaassen, 2002.